

Mineringar i svenska vatten under andra världskriget

Samma dag som tyskarna invaderade Norge, den 9:de april 1940, passerade en tysk trupptransportkonvoj västkusten. I höjd med Marstrand blev den anfallen av en engelsk U-båt. U-båten sänkte nästan hela konvojen, enligt obekräftade uppgifter omkom 34000 man. Att engelska marinen kunde operera fritt i Skagerak och Kattegatt tolererades inte av tyskarna.

Två minspärrar lades ut, en mellan Danmark, Hanstholmen, och Sydnorge, Kristiansand, och en mellan Skagen och Stora Pölsan, att 5 km (10 procent) av minbältet kom att hamna på svenskt vatten togs ingen hänsyn till.

Minbältet skulle varit verkningslöst om det inte sträckt sig ända in till Stora Pölsan.

Hösten 1940 låg vi innanför Stora Pölsan och dörjade makrill. Vi kunde då se hur tyska minutläggare väster om Stora Pölsan, ett skär med en inseglingsfyr, körde fram och tillbaka, ända in till skäret. Att minorna lades ut då har bekräftats av besättningen på "GG 195 Normy 1 av HÄLSÖ", samt av att området efter kriget klassades som farligt område. Den tyska minutläggningen fick ske utan att svenska marinen ingrep.

Vilken talan hade då ett militärt svagt land, vad gjorde UD?

En senare tysk förklaring att minorna skulle ha flyttats av havsströmmar in på svenskt vatten är en fysisk omöjlighet. Det krävs flera 10-tals ton för att rubba ett minankare på lerbotten. Men det som upprörde fiskarna och ortens befolkning mest var det faktum att det minerade området användes som övningsområde för U-båtar. Detta trots upprepade varningar från fiskarna.

Området väster om Stora Pölsan var även tidvis rikt på drivminor. Troligen beroende på de speciella strömförhållanden som råder där. Många utav fiskarna vågade inte gå ut väster om Stora Pölsan utan passerade öster om densamma, speciellt nattetid.

Västkusten, från Kullen till Kosteröarna är ca 300 kilometer lång, två procent av denna sträcka var minerad och användes av svenska marinen som övningsområde för u-båtar. Varför?

Förklaringarna kan vara flera, den rätta har enligt min mening ännu inte redovisats.

En fiskebåt "Gerd" av Hönö gick med berått mod och satte sin trål i minbältet. De fick direkt en mina i trålen och bogserade alltsammans in till Nya varvet, örlogsbasen, samt meddelade marinen var de fångat minan. Den enda reaktion de fick var en utskällning för att de släpat in en mina in till Göteborg. U-båtsövningarna väster om Stora Pölsan fortsatte som förut.

*

Som tillägg till vad jag sagt tidigare angående minbältena, finnes det ytterligare en egendomlighet.

Svenska marinen lade ut ett minbälte direkt norr om det tyska 1944, motiveringen var att förhindra landstigning via Hakefjorden. Men vem skulle anfälla Sverige vid denna tidpunkt? Invasionen i Frankrike var inledd och kriget närmade sig sitt slut. Dessutom, vid en invasion går minsvepare före och sveper bort minorna.

Vid ett tillfälle kom två svenska fiskebåtar ur kurs vid tät dimma och kom in på det av svenska marinen minerade området. En av båtarna "Beltana" av Hönö minsprängdes i det svenska minbältet. Samtliga utom en man omkom, Karl-Erik Backman som räddades mirakulöst. Den andra fiskebåten övergavs av sin besättning och fick driva genom minbältet.

I samband med bärgningen av Ulven försvann en stor del av det tyska minbältet på svenskt vatten. Det tyska minbältet på svenskt vatten fyllde inte längre sin uppgift enligt tysk uppfattning. Det kan vara en förklaring till att svenska marinen lade ut detta minbälte och därmed även hindrade de allierades U-båtar att obehindrat komma söderut i Kattegatt.

Kan det således ha funnits ett tyskt krav på att det tyska minbältet måste kompletteras med svenska minor?

Följande frågor inställer sig:

- 1 Varför ingrep inte svenska marinen vid den tyska minutläggningen 1940?
- 2 Varför beaktades inte fiskarnas varningar om minbältet?
- 3 Varför minsveptes inte området före slutsökandet efter Ulven?
- 4 Varför lades det svenska minbältet ut 1944?
- 5 Varför har ingen ställts till ansvar för Ulvenkatastrofen?

Nämnda oklarheter borde utredas och ansvariga ställas till svars.

Rolf Olsson